

BEKÖSZÖNTŐ

Mivel az Egyház szembefordult az ilyen jelenségekkel, ezek az emberek szektákba tömörültek, és hamarosan tévtanok áldozatai lettek. Közösségeikben laikusok tanítottak, gyóntattak és az Egyház szentmiseáldozatát utánozták. A legszigorúbb intézkedések -- köztük az eretnek-égetések -- éppen úgy nem segítettek, mint a dörgegelmes prédikációk. Még Clairvaux-i Bernát is eredménytelenül prédikált, és hiába ébresztgette az egyházi és világi nagyságok lelkiismeretét. Mindezek a védekező intézkedések végül is véres keresztes háborút eredményeztek Franciaországban. Ez a végeredményben hatástalan és nem keresztény eszköz pedig oda vezetett, hogy sok vidéken többen látogatták e mozgalom összejövetelét, mint a templomokat. A szentségek vétele oly ijesztően csökkent, hogy az 1215. évi lateráni zsinat kiadta a negyedik és ötödik egyházi parancsot, amely minden keresztény hívőnek kötelességévé tette az évenként egyszeri gyónást és a húsvéti szentáldozást.

III. Ince pápa azonban eléggé messze tekintő volt ahhoz, hogy fölismerje és megkülönböztesse a tévedésektől azt, ami jó volt ebben az új mozgalomban. Ezért kettős célként kitűzte, hogy az új eszméket is erőket hasznosítani kell a vallásos életben, s az elidegenülteket vissza kell vezetni az Egyházba. Ezzel szabaddá tette az utat többek között Assisi Szent Ferenc előtt, aki önmaga és első társai számára a szegénység és vándor apostolkodás jóváhagyását kérve katolikus szegénységi mozgalmat teremtett, amely nemcsak hű maradt az Egyházhoz, hanem sok eltévelyedettet is visszavezetett.

Padovai Antal 1195-ben előkelő és vallásos szülők gyermekeként született Lisszabonban. Fernando (Ferdinánd) névre keresztelték. Szüleitől mély vallásosságot és egyeneslelkűséget örökölt. Tizenöt éves korában belépett szülővárosának Sao Vincente de Fora nevű ágostonos kanonokrendi kolostorába. Szilárdan elhatározta, hogy meghal a világnak, és csak Istennek él. Amikor azonban kolostora belesodródott a II. Alfonz portugál király és a portói püspök közti viszályba, s kortársai sokat zaklatták politikai terveikkel, már két év után elhagyta szülővárosát, és áttelepült a coimbrai Santa Cruz kanonoki kolostorba, ahol zavartalan békességet keresett a teológiai tanulmányokhoz és a papságra való fölkészüléshez. Ez a kolostor azonban mint a portugál királyok udvari kolostora nagyon gazdag volt. Priorja 1220-ban belevitte kolostorát az Alfonz király és III. Honorius pápa közt támadt konfliktusba. Ezzel szakadást idézett elő a rendi közösségben, amelynek tagjai közül sokan aggodalommal figyelték előljárójuk politikai nagyravágását.

Fernando életének két esemény adott útkeresésében végleges fordulatot. Az egyik: épp a Santa Cruz konventbe hozták az első ferences vértanúk holttestét, akik Marokkóban lelték halálukat. A másik: találkozott azokkal a közeli -- Santo Antonio dos Olivais nevű -- kicsiny rendházból való testvérekkel, akik a kolostor ajtajánál alamizsnát koldultak. Megszületett benne a vágy, hogy a szegények közösségében éljen.

Fernando még 1220 nyarán csatlakozott hozzájuk. Fölvette szegény ruhájukat, keresztnevét templomuk védőszentje, Remete Szent Antal nevére cserélte. Telve a vértanúság vágyával, engedélyt kért, hogy misszionáriusként Marokkóban hirdethesse az evangéliumot. Szerencsésen el is jutott oda, Isten azonban más feladatot szánt neki. Marokkóban súlyosan megbetegedett, és 1221 tavaszán kénytelen volt visszatérni. Egy heves vihar azonban hazája helyett Szicília partjaira sodorta. Onnan a szicíliai testvérekkel az Assisi melletti Porciunkulába ment rendje egyetemes káptalanjára. Az összegyűlt háromezer franciskánus előtt ismeretlen volt, senki sem tudott származásáról és képzettségéről. Ezért amikor a testvéreket az egyes rendtartományokba sorolták, ő ott maradt egyedül. Megkérte tehát Észak-Itália tartományfőnökét, hogy vigye magával, és oktassa a rendi életre, a provinciális pedig Montepaolo remetességébe küldte, hogy ott szemlélődő életet éljen, és legyen a testvérek segítségére.

Így jött el 1222 nyara, amikor a mécses, amely addig rejtekben volt, maga Isten emelte lámpatartóra, hogy másoknak is világítson. Történt ugyanis, hogy tartományfőnöke néhány társával együtt Forliba küldte, hogy pappá szenteljék őket. Ott az ünnep alkalmából valakinek beszédet kellett volna mondania váratlanul, mivel megbetegedett az, akinek ez lett volna a dolga. Készületlenül senki sem merte vállalni, s akkor megparancsolták Antalnak, hogy beszéljen.

A csendes, mindaddig rejtettségben élő és figyelemre alig méltatott Antal megmondta, hogy gyakorlottabb a konyhai edények mosogatásában, mint Isten igéjének hirdetésében. A püspök azonban maga bátorította, hogy végül mégis beszélni kezdett egészen egyszerűen. Minél tovább beszélt azonban, szavai annál élénkebbek és melegebbek lettek, láthatóan teljesen eltöltötte a Szentlélek tüze. Hallgatói lélegzetüket visszafojtva figyelték. Nem tudós értekezést hallottak a papság mivoltáról, hanem a legszebb hasonlatokat és a legtalálóbb szentírási idézeteket, valamint a mélységes megtapasztalások szavait a szív bőségéből. Amikor befejezte, társai örömmel vették körül, Grácián testvér pedig áldotta a napot, amikor ez a vándor, rongyos barát segélykérően a köpenyébe kapaszkodott.

Minthogy előljárói nem kis meglepetéssel szereztek tudomást rendkívüli felkészültségéről, nem is sejtett Szentírás-ismeretéről, Felső-Itáliába küldték, hogy a tévtanítók ellen prédikáljon. Ez szerencsés lépésnek bizonyult.